

History of creation and development of the joint European customs system in the XX century

Історія створення та розвитку об'єднаної європейської митної системи у XX столітті

Liliia Dorofeieva

Key words:

European Union, Customs union, customs administration, unification of customs procedures, standards of activity.

Ключові слова:

Європейський Союз, митний союз, митна адміністрація, уніфікація митних процедур, стандарти діяльності.

Постановка проблеми. Більше тисячі років проіснувала ідея об'єднання європейських держав, перш ніж почати активно реалізовуватись у XX ст. Упродовж історично невеликого періоду часу, обтяженого двома світовими війнами, країни Європи зуміли консолідуватись та утворити ефективний економічний, валютний та митний союз. Створення Європейської Спільноти досліджувалось істориками, політологами, економістами, міжнародниками та юристами. Митні аспекти його функціонування вивчали відомі українські та зарубіжні вчені: Г.М. Виноградова, С.Г. Войтов, О.П. Гребельник, Є.В. Додін, С.І. Доротич, А.А. Дубініна, О.І. Зельніченко, Л.М. Марков, О.В. Морозов, К.М. Колесніков, Б.А. Кормич, М.В. Пономарьов, Д.В. Приймаченко, К.К. Сандровський, С.В. Сорокіна, В.В. Ченцов, О.В. Чорна.

Мета статті – дослідити історію створення та розвитку об'єднаної європейської митної системи у XX ст.

Виклад основного матеріалу. Задовго до заснування Європейського Союзу в сучасному його вигляді, у XI ст. вже почали формуватись уявлення про Європу як певну спільноту, що базується на греко-римському спадку, християнстві та культурі германських, кельтських, слов'янських та інших варварських народів. Перші письмові згадки про «Єдину Європу» належать до XIV ст., відколи не припинялись спроби віднайти кращу модель такого об'єднання: федерація європейських монархій, «християнська держава» очолювана французькими королями, загальноєвропейська інституція на зразок Німеччини чи Швейцарії. У XVII ст. рівновагу при можливому об'єднанні планувалось забезпечувати завдяки економічним та господарським зв'язкам, найважливішим елементом забезпечення миру називалась вільна торгівля. Після Тридцятилітньої війни вводиться нова термінологія – «забезпечення балансу сил в Європі», виникає ідея створення конфедерації п'ятнадцяти християнських держав та обґрунтовані пропозиції формування наднаціональної верховної влади. У 1849 р. В. Гюго представив проект Сполучених Штатів Європи за аналогією Сполучених Штатів Америки, а через два десятиліття розвивав ідею республіки всього континенту. За задумом В. Гюго, в результаті створення Європи-республіки мала утворитись структура загальноєвропейської спільноти, де не буде кордонів, бюджет буде бездефіцитним, люди матимуть змогу вільно переміщуватись¹.

У результаті Першої світової війни ідеї європейського федералізму відійшли на другий план, поступившись місцем пропагандистській ідеї профашистських організацій країн південної Європи, які створили франко-італо-іспанський рух за формування Латинського блоку як оплоту корпоративного соціального порядку, зміцнення позицій церкви і армії в суспільному житті. Проте згодом, як зазначає В.М. Пономарьов, поступово відбувалося і відродження довоєнних традицій пацифістського європеїзму, провідним ідеологом якого став граф Ріхард Кудерхове-Калергі, який у 1923 р. представив проект «Пан-Європа» та намагався довести, що єдиною можливістю зберегти незалежність і вплив для європейських країн є створення Пан'європейської конференції та поетапне об'єднання в «унію від Португалії до Польщі». Як перший крок пропонувалась координація політики європейських країн у всіх сферах суспільного життя і формування необхідної для цього системи керівних органів. У подальшому варто було перейти до створення пан'європейського митного, а згодом і валютного союзу. Пан'європейські ідеї отримали реалізацію завдяки оприлюдненню у 1924 р. «Європейського маніфесту», що визначав завданням пан'європейського

¹ Россия и Совет Европы: история, современность и перспективы взаимодействия правовых систем. Научно-практическое пособие. Под ред. Барышникова П.С., Цай К.А. - "Издательство "Проспект", - 2016. - 329 с.

руху «об'єднання всіх демократичних держав континентальної Європи в одну інтернаціональну групу, в політичний і економічний союз»². Через рік модель Пан'європейського союзу була представлена в Лізі націй, а в 1926 р. відбувся його перший конгрес, де за умови збереження державного суверенітету було обговорено необхідність поряд із військовим співробітництвом розширення економічного та митного співробітництва європейських країн.

Практично одночасно був створений Європейський економічний і митний союз, під егідою якого в 1927 р. були засновані «національні комітети» у 18 країнах Європи. Завдання союзу полягали в пропаганді зниження митних тарифів («митного роззброєння») і розробці відповідних законопроектів, запропонованих для розгляду європейським урядам. Першим успіхом союзу стало підписання вже наприкінці 1926 р. Міжнародної Сталевої Угоди, що регулювала виробництво сталі німецькими, французькими, бельгійськими та люксембурзькими підприємствами на основі узгоджених квот. Такі проекти неофіційно стали називати «Економічними Сполученими Штатами Європи».

На Х сесії Асамблеї Ліги націй у 1929 р. був оприлюднений «Меморандум про основні принципи пан'європейського процесу», в якому поряд із необхідністю переходу до більш цивілізованих міждержавних зв'язків між європейськими країнами, які знижують ризик виникнення конфліктів, йшлося про подолання економічного суперництва та необхідність створення «спільного ринку» як системи тісного митного, фінансового та виробничого співробітництва в межах Європи.

Опублікований у 1930 р. «Меморандум про організацію Федерального європейського союзу» окреслив програму II Пан'європейського конгресу (1932 р.), в результаті роботи якого були визначені стратегічні цілі по створенню Союзу країн Європи. Цей Союз мав гарантувати суверенітет європейських країн та сприяти їх всебічному співробітництву, а першочерговим кроком на шляху створення Союзу мало стати утворення Митної унії Європи і в рамках її – поступове усунення митних бар'єрів між державами Європи, митний захист європейської промисловості та сільського господарства від зовнішньої конкуренції, «раціональна організація європейського ринку», введення однакового управління колоніями європейських країн, перехід до єдиної грошової системи. Союз країн Європи не встиг реалізувати кілька широкопланових проектів, зокрема щодо політичного та економічного об'єднання Європи, внаслідок того, що до влади в Німеччині прийшли нацисти.

Майже два десятки років та спільна перемога у Другій світовій війні знадобились європейським країнам для усвідомлення неможливості відокремленого існування одна від одної.

У 1947 р. тринадцять урядів європейських країн сформували Робочу групу для дослідження можливості створення в Європі одного або навіть кількох митних союзів, що базуються на засадах Генеральної угоди з тарифів і торгівлі. До складу вказаної групи увійшли Економічний та Митний комітети. Основною метою діяльності останнього стало проведення порівняльного вивчення окремих аспектів митної справи, у першу чергу, порядку здійснення митних процедур та можливостей їх стандартизації, підготовка єдиної товарної номенклатури та впровадження єдиних підходів щодо митної оцінки товарів.

Закономірним результатом об'єднаних зусиль стало швидке відновлення зруйнованої економіки, а на Європейському континенті у доволі короткий проміжок часу з'являється ряд міжнародних організацій:

1948 р. – Західноєвропейський союз, створений на основі Брюссельського договору про співпрацю в економічній, соціальній і культурній галузях та колективну самооборону, засновниками якого стали п'ять країн: Бельгія, Велика Британія, Люксембург, Нідерланди та Франція.

1949 р. – офіційно заснована Рада Європи, ідея створення якої належить Вінстону Черчиллю, який у вересні 1946 р. закликав створити Сполучені держави Європи. Засновниками Ради Європи стали 10 країн, а головною вимогою для вступу до РЄ стало визнання державою-кандидатом принципу верховенства права, її зобов'язання забезпечити права та основні свободи людини всім особам, які знаходяться під її юрисдикцією, та ефективно співпрацювати з іншими державами з метою досягнення цілей РЄ.

1949 р. – створений військово-політичний союз держав Північної Америки та Європи, головна роль якого полягає у забезпеченні свободи і безпеки країн-членів із використанням політичних і військових засобів.

² Пономарьов М.В. Історія країн Європи та Америки в Новітній час / М.В. Пономарьов. – М.: Проспект, 2010. – 416 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rua.pp.ua/pageevropeyskoe-dvijenie.html>.

Період після Другої світової війни був переломним у розвитку людства, а найбільш яскравим прикладом утворення інтеграційних угруповань, головною метою яких виступала лібералізація умов взаємної торгівлі, – Європейська економічна спільнота, яка стала митним союзом європейських держав та одним із «стовпів» сучасного ЄС³.

За три роки функціонування Економічного та Митного комітетів було опрацьовано організаційні та практичні аспекти уніфікації здійснення митних процедур, класифікації та митної оцінки товарів і підготовлено проекти Конвенції по номенклатурі для класифікації митних тарифів і Конвенції по оцінці товарів у митних цілях, які вважаються вагомим підґрунтям сучасного міжнародного митного права⁴. Підписані ці конвенції були 15 грудня 1950 р. одночасно з установчим документом першої спеціалізованої митної організації – Конвенцією про створення Ради митного співробітництва, що набула чинності 4 листопада 1952 р. Фактично саме ця дата вважається моментом виникнення Всесвітньої митної організації, яка була створена 1952 р. як Ради митного співробітництва, та є незалежним міжурядовим органом, чия монополія полягає в підвищенні ефективності діяльності митних адміністрацій⁵. Україна набула членства в РМС після приєднання до Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва 19 червня 1992 р.

Офіційний початок європейської інтеграції традиційно пов'язують з 9 травня 1950 р., коли Р. Шуман (міністр закордонних справ Франції) запропонував створити спільний ринок вугільної і сталеливарної продукції Франції, ФРН та інших західноєвропейських країн. Основною ідеєю «плану Шумана» було примирення Франції та Німеччини, а головним засобом досягнення цієї мети мав стати механізм управління та наднаціонального контролю над виробництвом і торгівлею вугіллям та сталлю, які залишались стратегічною для військових потреб продукцією. Здійснюватись такий контроль мав «вищим органом» (прообразом Європейської Комісії).

Практична реалізація цього плану відбулась вже 18 квітня 1951 р. шляхом підписання Паризького договору про створення Європейського співтовариства вугілля і сталі (ЄСВС), до складу якого увійшли шість країн: Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Німеччина та Франція. У подальшому країни «європейської шістки» безуспішно намагались розробити проекти інтеграції в політичній та оборонній сферах, проте позитивні зрушення в інтеграційних процесах відбувались, насамперед, в економіці. Результатом таких ініціатив стала домовленість 1955 р. про заснування Європейського співтовариства з атомної енергетики, а в 1957 р. Європейського економічного співтовариства.

Підписання Договору про створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) та Договору про створення Європейського співтовариства з атомної енергетики (Євратом) відбулося у Римі 23 березня 1957 р. За укладеним договором, метою ЄЕС було усунення внутрішніх торговельних бар'єрів усередині Співтовариства (створення зони вільної торгівлі), створення митного союзу і спільного ринку, що фактично означало забезпечення вільного руху по території країн-учасниць Співтовариства товарів, послуг, капіталу та робочої сили. Метою Євратому визначалась співпраця країн-членів у використанні ядерної енергії у мирних цілях.

Європейська інтеграція в межах цілей, встановлених Римським договором 1957 р., передбачала три етапи: утворення зони вільної торгівлі, формування митного союзу та спільного ринку, які практично були досягнуті у 1968–1969 рр. Фактично та юридично оформлені рамки Європейського економічного співтовариства були відкритими для нових країн, що готові розділити європейські цінності. У процесі Паризької конференції 1972 р. з'явилося поняття «Європейський Союз». Вже з 1 січня 1973 р. членства в ЄЕС набули Велика Британія, Данія, Ірландія; 1 січня 1981 р. – Греція; 1 січня 1986 р. членами ЄЕС стали Іспанія та Португалія.

Вдвічі збільшивши кількість своїх членів країни Європейської Спільноти в 1986 р. підписали Єдиний європейський акт, що визначив цілі Європейської інтеграції, які охоплювали кілька напрямів. Так, за 15 років (до 1993 р.) як і прогнозувалось, був утворений Єдиний внутрішній ринок, який, будучи наступним етапом економічної інтеграції, включав гармонізацію економічної політики та інституцій, а також запроваджував спільну політику в соціальній сфері, галузі науково-технологічного розвитку та охорони навколишнього середовища.

³ Войтов С.Г. Еволюція митно-тарифного регулювання в контексті розвитку світової цивілізації / С.Г. Войтов // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2013. – № 2. – С. 70–84.

⁴ Чорна О.В. Гармонізація митного законодавства України до вимог міжнародних стандартів : дис. ... канд. юрид. наук / О.В. Чорна. – Харків, 2015. – 176 с.

⁵ Ченцов В.В. Механізми державного управління митною справою: порівняльний аналіз : дис. ... докт. юрид. наук / В.В. Ченцов. – Харків, 2015. – 632 с.

Договір про Європейський Союз було підписано в Маастрихті 7 лютого 1992 р. Він визначив «три опори» для будівництва майбутньої Європи: «перша опора» – Європейські Співтовариства: ЄСВС, Євратом та Європейське Співтовариство, яке є основною рушійною силою процесу інтеграції і являє собою «наднаціональний феномен»; «друга опора» – спільна зовнішня політика та політика безпеки; «третья опора» – співробітництво у сферах юстиції та внутрішніх справ. Засновники ЄС були переконані в необхідності сприяння подальшому розвитку демократичних та ефективно функціонуючих інститутів для забезпечення можливості кращого виконання завдань в умовах єдиної інституціональної структури та об'єднували свої зусилля задля укріплення та більш тісного зближення економік своїх країн для встановлення економічного та валютного союзів та завершення формування єдиного внутрішнього ринку. Науковці називають Митний союз ЄС одним із найбільш успішних прикладів європейської політики, який протягом більше сорока років служить стабільною основою для економічної інтеграції та зростання в Європі⁶.

З 1 січня 1995 р. до країн-членів Європейського Союзу додалися Австрія, Фінляндія та Швеція.

Дослідниця проблем функціонування Митного союзу ЄС Я. Кістанова зосереджує увагу на тому, що у 2003 р. почалася масштабна модернізація митних правил і процедур Європейського Союзу, у тому числі збільшення ролі митниці в безпеці зовнішніх кордонів, раціоналізація правової бази, удосконалення гармонізації митних правил та їх здійснення, спрощення митних процедур та комп'ютеризації всіх звітів і передачі даних. Першою істотною зміною в рамках модернізації вона називає прийняття в 2005 р. поправки до Митного кодексу у сфері охорони та безпеки, який проклав шлях для впровадження в 2011 р. систематичного та автоматизованого аналізу ризиків на основі даних торгівлі, що надаються в електронному варіанті до входу і виходу товарів. Доведено, що більшість нових можливостей, що надаються розвитком інформаційних технологій, національні митні органи використовують шляхом приймання митних декларацій в електронному вигляді (у 2013 р. більше 90% всіх митних декларацій ЄС подавалось в електронному вигляді), а завдяки високій стадії розвитку і застосування інформаційних технологій значно підвищується ефективність Митного союзу⁷.

Рекордним стало розширення ЄС, яке відбулось 1 травня 2004 р., коли одразу десять країн: Польща, Угорщина, Чеська Республіка, Словаччина, Словенія, Кіпр, Мальта, Естонія, Литва, Латвія одночасно вступили до його складу. 1 січня 2007 р. до Спільноти приймають Болгарію і Румунію, а 1 липня 2013 р. Хорватія стає 28-м членом ЄС.

Активне розширення Європейського Союзу у 2004 р. призвело до глобальних змін політичних, географічних та економічних умов для України та Євросоюзу. У цей період був затверджений План Дій «Україна – Європейський Союз», один із розділів якого «Митні справи» визначив основні кроки України на шляху адаптації митної діяльності до вимог ЄС. Ці кроки не передбачали одномоментного впровадження, а мали поступовий характер, розрахований на доволі довгий період часу, і, в першу чергу, передбачали завершення впровадження нормативно-правової бази, необхідної для імплементації Митного кодексу, відповідно до міжнародно визнаних стандартів та митного законодавства ЄС⁸.

Науковці відзначають, що становлення митних служб держав Балтії, що входили до складу СРСР, а також колишніх республік СФРЮ, зокрема Словенії і Хорватії, було ускладнено необхідністю створення по суті нових державних митних кордонів. Протягом багатьох років нормальній роботі митної служби Хорватії перешкождала війна з сусідньою Сербією⁹.

Відповідно до ст. 3 Консолідованої версії договору про ЄС метою Союзу являється підтримування миру, своїх цінностей та добробуту своїх народів. При цьому Союз надає своїм громадянам простір свободи, безпеки й правосуддя без внутрішніх кордонів, на якому забезпечено вільний рух осіб разом з належними заходами, пов'язаними із контролем на зовнішніх кордонах та попередженням і боротьбою зі злочинністю.

⁶ Кістанова Я. Митний союз Європейського Союзу: проблеми функціонування та перспективи розвитку / Я. Кістанова // Юридичний вісник. – 2013. – № 3. – С. 187–194.

⁷ Кістанова Я. Митний союз Європейського Союзу: проблеми функціонування та перспективи розвитку / Я. Кістанова // Юридичний вісник. – 2013. – № 3. – С. 187–194.

⁸ План дій «Україна – Європейський Союз» Європейський Союз, Україна: Міжнародний документ від 12.02.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_693/card6#Public.

⁹ Доротиш С.І. Механізми державного управління процесами адаптації митної системи України до європейських вимог : дис. ... канд. юрид. наук / С.І. Доротиш. – Київ, 2010. – 225 с.

Завершення сучасного етапу створення Європейського Союзу, який насамперед являється союзом митним, виходячи із спільної митної політики та керуючись єдиним законодавством привело до формування складної системи контролю за переміщенням товарів та предметів через митні кордони 28-ми країн-учасниць ЄС, митні адміністрації яких забезпечують перевірку законності ввезення та вивезення товарів у більш ніж 1000 митниць, розташованих на сухопутних, повітряних і морських кордонах ЄС, включаючи 133 пункти пропуску для автомобільного і залізничного сполучення, та понад 250 міжнародних аеропортів.

До основних видів діяльності, що виконуються митними адміністраціями Митного союзу, спеціалісти відносять: управління оформленням товарів; контроль за їх переміщенням, насамперед, із використанням аналізу ризиків, який не виключає перевірки документів, фізичні огляди та постмитний аудит; дотримання правил, у тому числі: розслідування та судовий розгляд у кримінальному чи адміністративному порядку та санкції. Зазначаючи, що хоча митне законодавство і директиви ЄС у цій області є загальними, а деякі бази даних – спільними, науковці визнають, що значення окремих країн і, зокрема, кількість людських і фінансових ресурсів, наявних у розпорядженні окремих митних адміністрацій, значно відрізняються між державами-членами, не кажучи вже про національні процедури і національні інфраструктури¹⁰.

Зауважимо, що, уніфікуючи діяльність митних адміністрацій країн-учасниць ЄС та підходи до забезпечення митного контролю і впровадження однотипних процедур, Митні кодекси ЄС (1992, 2008 та 2013 рр.) жодним чином не визначали організаційні засади функціонування митних адміністрацій. Так, до основних завдань, які Митний кодекс ЄС 2013 р. ставить перед митними органами, належать здійснення контролю міжнародної торгівлі, сприяння справедливій та відкритій торгівлі та реалізації зовнішніх аспектів внутрішнього ринку, спільній торгівельній політиці та інших обов'язкових процедур Союзу, спрямованих на підтримку торгівлі, та забезпечення безпеки ланцюга поставок загалом. Від митних органів вимагається прийняття заходів, спрямованих, зокрема, на: захист фінансових інтересів Союзу та країн-учасниць; захист Союзу від несправедливої і незаконної торгівлі і в той же час підтримку законної комерційної діяльності; забезпечення захисту та безпеки Союзу і його резидентів, захисту навколишнього середовища при тісній співпраці, де прийнятно, з іншими відомствами та забезпечення належного балансу між митним контролем та розвитком законної торгівлі.

Враховуючи різноманіття організаційних форм та внутрішньої структури національних органів, що здійснюють безпосередню реалізацію митної справи, під поняттям «митні органи» у Митному кодексі ЄС 2013 розуміються митні адміністрації країн-учасниць, відповідальні за застосування митного законодавства, а також інші відомства, уповноважені відповідно до національного законодавства застосовувати митне законодавство в певній його частині¹¹. У зв'язку з наведеним цілком погоджуємось із тезою Є.В. Додіна про те, що питання організації митної справи Митний кодекс ЄС залишає на розсуд національного законодавця, оскільки інституційна організація митної справи, як і організація будь-якої виконавчої діяльності, регулюється нормами адміністративного права. Так само механізм митної справи – система, структура, проходження служби та інші аспекти організації митної справи – регламентується нормами національного адміністративного права¹².

Вказане не перешкоджає різним міжнародним інституціям опікуватись питаннями спрощення та уніфікації принципів і методів регулювання зовнішньої торгівлі, зокрема діяльності органів, що безпосередньо реалізують митну політику своїх держав. Особливу активність у цій сфері в період з кінця 90-х рр. ХХ – початку ХХІ ст., з боку таких впливових міжнародних організацій, як СОТ, Всесвітня митна організація, ЮНКТАД, Світовий банк реконструкції та розвитку, Міжнародний валютний фонд, Міжнародна торгово-промислова палата та інших, відмічав Д.В. Приймаченко. І ми визнаємо, що провідне місце серед системи міжнародних органів, покликаних забезпечувати координацію діяльності митних органів різних країн, надання їм технічної допомоги, підготовку спеціалістів у сфері митної діяльності, належить ВМО, яка здійснює опрацювання, впровадження і відновлення міжнародних конвенцій та інших правових інструментів у галузі митно-правового регулювання суспільних відносин. Ця організація є депозитарієм міжнародних митних конвенцій, що регулюють різні напрями митної діяльності. Основними напрямками діяльності ВМО є удосконалення наявних митних процедур, методів визначення митної вартості, правил визначення

¹⁰ Кістанова Я. Митний союз Європейського Союзу: проблеми функціонування та перспективи розвитку / Я. Кістанова // Юридичний вісник. – 2013. – № 3. – С. 187–194.

¹¹ Регламент (ЄС) № 952/2013 Європейського парламенту і Ради від 9 жовтня 2013 р. // Офіційний журнал Європейського Союзу. – 2013. – L 269, т. 56. – 10 жовтня. – Ст. 3.

¹² Додин Е.В. Сб. научн. тр., т. III. – Львов: Сполом, 2009. – 380 с.

походження товарів, гармонізованої системи опису й кодування товарів, правоохоронної діяльності та опрацювання інших не менш важливих аспектів, пов'язаних із функціонуванням митних служб¹³.

Сучасні дослідження права ЄС дали змогу колективу авторів дійти висновку, що в Європейському Союзі гармонізація внутрішнього права держав-членів із правом Євросоюзу охоплює, насамперед, сферу функціонування внутрішнього ринку ЄС. При цьому основними способами гармонізації тут виступають імплементація у внутрішньому праві положень директив, взаємне визнання державами-членами чинних національних стандартів до ухвалення на рівні ЄС загальноєвропейських стандартів, а також приєднання держав-членів до міжнародних конвенцій¹⁴. Крім загальних вимог по дотриманню демократичних принципів, принципів свободи та поваги прав людини, а також принципів правової держави, Копенгагенські критерії (для вступу країни в ЄС) вимагають, що в країні має бути конкурентоздатна ринкова економіка і мають визнаватися загальні правила і стандарти ЄС, включаючи прихильність цілям політичного, економічного і валютного союзу. За умови дотримання вказаних критеріїв, Україна, яка підписала Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, визнана Європейським парламентом такою, що має перспективу членства.

Висновки. За неповні сто років європейські країни пройшли шлях від ідеалістичних мрій про загальноєвропейську інституцію у формі Пан'європейської унії до формування заснованого на демократичних засадах наднаціонального міжнародного об'єднання суверенних держав. За своєю суттю Європейська Спільнота, насамперед, являє собою союз економічний та митний. Функціонування митних адміністрацій ЄС базується на уніфікованих правилах та єдиних стандартах діяльності, спрямованих на захист фінансових інтересів Союзу та країн-учасниць, протидію несправедливій і незаконній торгівлі (з одночасною підтримкою законної комерційної діяльності), захист та безпеку Союзу і його резидентів, навколишнього середовища, а також забезпечення належного балансу між митним контролем та розвитком законної торгівлі.

Анотація

У статті послідовно досліджено виникнення ідеї об'єднаної Європи та етапи її реалізації в ХХ ст. Доведено, що базою для утворення різних загальноєвропейських інституцій були спільна економіка, вільна торгівля та єдина митна політика, а узгоджена та уніфікована діяльність митних адміністрацій країн ЄС проводиться з урахуванням міжнародних стандартів та рекомендації Всесвітньої митної організації.

Summary

In the article the genesis of the idea of the united Europe and stages of her realization in the XX century is consistently investigated. It is proved that the base for formation of different all-European institutions were the general economy, free trade and unified customs policy, and the coordinated and unified activity of customs administrations of the countries of the European community is carried out taking into account the international standards and the recommendation of World Customs Organization.

Використана література:

1. Россия и Совет Европы: история, современность и перспективы взаимодействия правовых систем [Научно-практическое пособие] / Под ред. Барышникова П.С., Цай К.А. – «Издательство «Проспект»», 2016. – 329 с.
2. Пономарьов М.В. Історія країн Європи та Америки в Новітній час / М.В. Пономарьов. – М.: Проспект, 2010. – 416 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rua.pp.ua/pageevropeyskoe-dvijenie.html>.
3. Войтов С.Г. Еволюція митно-тарифного регулювання в контексті розвитку світової цивілізації / С.Г. Войтов // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2013. – № 2. – С. 70–84.

¹³ Приймаченко Д.В. Адміністративна діяльність митних органів у сфері реалізації митної політики держави : дис.... д-ра юрид. наук / Д.В. Приймаченко. – Д., 2007. – 477 с.

¹⁴ Європейське право: право Європейського Союзу: підручник: у трьох кн./ за заг. ред. В.І. Муравйова. – К. : Ін Юре, 2015 – Книга друга: Матеріальне право Європейського Союзу / В.І. Муравйов, К.В. Смирнова, І. Вляцько та ін. – К.: Ін Юре, 2015. – 456 с.

4. Чорна О.В. Гармонізація митного законодавства України до вимог міжнародних стандартів : дис. ... канд. юрид. наук / О.В. Чорна. – Харків, 2015. – 176 с.
5. Ченцов В.В. Механізми державного управління митною справою: порівняльний аналіз : дис. ... докт. юрид. наук / В.В. Ченцов. – Харків, 2015. – 632 с.
6. Про приєднання України до Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва 1950 року : Постанова Верховної Ради України від 19.06.1992 р. № 2479-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 35. – Ст. 522.
7. Кістанова Я. Митний союз Європейського Союзу: проблеми функціонування та перспективи розвитку / Я. Кістанова // Юридичний вісник. – 2013. – № 3. – С. 187–194.
8. План дій «Україна – Європейський Союз» Європейський Союз, Україна : Міжнародний документ від 12.02.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_693/card6#Public.
9. Доротич С.І. Механізми державного управління процесами адаптації митної системи України до європейських вимог : дис. ... канд. юрид. наук / С.І. Доротич. – Київ, 2010. – 225 с.
10. Регламент (ЄС) № 952/2013 Європейського парламенту і Ради від 9 жовтня 2013 р., який затверджує Митний кодекс Союзу // Офіційний журнал Європейського Союзу. – 2013. – L 269, т. 56. – 10 жовтня.
11. Додин Е.В. Сб. научн. тр., т. III / Е.В. Додин. – Львов: Сполом, 2009. – 380 с.
12. Приймаченко Д.В. Адміністративна діяльність митних органів у сфері реалізації митної політики держави : дис.... д-ра юрид. наук / Д.В. Приймаченко. – Д., 2007. – 477 с.
13. Європейське право: право Європейського Союзу: підручник: у трьох кн. / за заг. ред. В.І. Муравйова. – К.: Ін Юре, 2015 – Книга друга: Матеріальне право ЄС / В.І. Муравйов, К.В. Смирнова, І.В. Влялько та ін. – К.: Ін Юре, 2015. – 456 с.

Liliia Dorofeieva,
*Candidate of Juridical Sciences,
Senior Lecturer at Department of Administrative, Financial, and Information Law,
Uzhhorod National University*